

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1641/21-E

Název	Speciální základní škola a střední škola Svitavy
Sídlo	Milady Horákové 488/44, Předměstí, 568 02 Svitavy
E-mail	specialni.skola@svitavy.cz
IČ	70 838 283
Identifikátor	600 024 491
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Magdalena Dvořáková
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Milady Horákové 488/44, Svitavy Milady Horákové 493/50, Svitavy Kollárova 643/7, Svitavy
Termín inspekční činnosti	8. až 10. 3. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Speciální základní škola a střední škola Svitavy vykonává činnost základní školy (základní

škola, základní škola speciální, základní škola při zdravotnickém zařízení, přípravná třída základní školy, přípravný stupeň základní školy speciální) s kapacitou 193 žáků, praktické školy dvouleté s kapacitou 24 žáků, školní družiny s kapacitou 60 žáků. Aktuálně škola eviduje 18 tříd, v nichž se vzdělává 110 žáků a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „žáků“), jejich počet se za uplynulé období stabilizoval. Výuka je realizována podle školních vzdělávacích programů v oboru vzdělání *základní škola* (včetně přípravné třídy), v oboru vzdělání *základní škola speciální* (včetně přípravného stupně) a v oboru vzdělání *praktická škola dvouletá*. Třídy jsou většinou tvořeny žáky z více ročníků s ohledem na vzdělávací programy. Od roku 2019 se struktura tříd rozšířila o třídy pro žáky se závažnými vývojovými poruchami chování a třídy pro žáky se souběžným postižením více vadami.

Zájmové vzdělávání je realizováno v šesti odděleních školní družiny podle Školního vzdělávacího programu Speciální základní školy a střední školy Svitavy *Školní družina* v ranních a odpoledních hodinách. Ve školní družině bylo aktuálně zapsáno 47 žáků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka působí v řídicí funkci třetím rokem. Uplatňuje partnerský styl řízení založený na intenzivní spolupráci s pedagogy a rozvoji pozitivních mezilidských vztahů. Aktuální koncepce reaguje na potřeby školy a priority ve vzdělávání. K jejímu naplňování přispívá evaluace stanovených oblastí rozvoje, funkčně zpracované strategické dokumenty a vnitřní směrnice školy i aktivita pedagogů zodpovědných za přidělené oblasti. Kontrolní činnost ředitelky je vhodně doplněna dílčími hospitacemi zástupce ředitelky a pracovníků školního poradenského pracoviště, což pozitivně ovlivňuje průběh vzdělávání i rozvíjí pedagogické kompetence pedagogů. Nastavený systém péče o začínající pedagogy a aktivní účast pedagogů v dalším vzdělávání napomáhají k jejich profesnímu růstu.

Pedagogický sbor prošel od minulé inspekční činnosti částečnou obměnou. Ve prospěch efektivity výchovně vzdělávacího procesu a podpory žáků se výrazně zvýšil počet asistentů pedagoga. Rozdělení kompetencí mezi pedagogické pracovníky je účelné, podporující flexibilitu interního komunikačního systému školy. Pro optimální průběh vzdělávání jsou přínosná pravidelná jednání pedagogické rady, která se zaměřují především na reflexi průběhu vzdělávání ve vztahu k jednotlivým žákům a jejich vzdělávacím potřebám. Na základě ověřování průběhu a výsledků vzdělávání jsou přijímána odpovídající opatření, od minulé inspekční činnosti se zlepšilo zapisování diferencovaného obsahu učiva v třídních knihách.

Činnost školního poradenského pracoviště je komplexně ukotvena ve výchovně vzdělávacím procesu. Poskytované poradenské služby školního poradenského pracoviště vycházejí z jeho programu, který zodpovědně naplňují výchovný poradce a školní metodička prevence. Systematické činnosti školského poradenského pracoviště přispívá účinná součinnost jeho pracovníků i ostatních pedagogů. Úzká spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, OSPOD a dalšími organizacemi má příznivý dopad na činnost školy.

Prostředí tříd bylo převážně didakticky podnětné, umožňující žákům realizaci různorodých vzdělávacích aktivity i odpočinek. Prostorové a materiální podmínky školy jsou průběžně zlepšovány (cvičná kuchyně, šatny, multifunkční hřiště, fiktivní firma a další). Průběžné vybavování školy interaktivní technikou a další investice zvyšují kvalitu podmínek vzdělávání. Ne zcela dostačující je však materiální vybavení, především nábytek v některých

třídách je již starší, ne vždy estetický a plně funkční. Šest oddělení školní družiny je součástí kmenových tříd. Zájmové vzdělávání zajišťují kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci.

Pracoviště základní školy při zdravotnickém zařízení poskytuje vzdělávání dětským pacientům se zdravotním oslabením nebo dlouhodobě nemocným v základní škole a individuální konzultace ve všeobecně vzdělávacích předmětech i hospitalizovaným žákům středních škol. Výuka probíhá u lůžka dětského pacienta v nemocničním prostředí, školní prostor není vymezen. Vyučující je podle potřeby vybavena školními pomůckami, učebním materiálem a učebnicemi.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve sledovaných hodinách převládala příjemná, klidná atmosféra. Žáci respektovali nastavená pravidla vzájemných vztahů, což pozitivně vedlo i k přirozenému posilování jejich žádoucího chování a postojů. Klidné učební prostředí velmi významně podporovala přívětivá a trpělivá komunikace učitelů se žáky. Pokyny pedagogů byly zadávány srozumitelně, obsahově přiměřeně schopnostem žáků. Vyučovací záměry a cíle byly diferencovány s ohledem na speciální vzdělávací potřeby žáků. V průběhu práce jim byla poskytována efektivní individuální pomoc. Žáci neprojevovali ostych se doptávat v případě nejasností ani se neobávali chybovat. V hodinách převládalo většinou činnostní učení s převahou frontálního a individuálního přístupu v kombinaci se samostatnou prací. Důležité je proto zařazovat i metody vedoucí ke spolupráci žáků ve dvojicích nebo skupinách vedoucích k vzájemnému sdílení, diskuzi, vnímání různých postupů zadaných úkolů a upevňování sociálních dovedností. Výuka byla výrazně propojována s konkrétními příklady z praktického života a žáci tak byli většinou schopni s různou mírou dopomoci nalézt správné řešení nebo si učivo upevnit. K efektivitě průběhu vzdělávání přispívalo využívání kompenzačních či reedukačních pomůcek a názorných materiálů, které dopomáhaly procvičování a osvojování učiva, vizuální podpoře probíraných témat. Aktivní využívání multimediální techniky samotnými žáky bylo využíváno v minimální míře (např. práce s interaktivní tabulí, tablety, notebooky), ale lze je vhodně zařazovat jako nabídku další aktivity nebo jako motivační prvek pro další práci.

Pedagogové citlivě reagovali na momentální emoční a fyzické potřeby zejména u žáků s vyšší mírou podpurných opatření. Vhodně byly zařazovány relaxační části, které je udržovaly v zájmu o výuku nebo dopomáhaly k znovuoživení jejich soustředění. Průběžné motivační pochvaly za dílčí pokroky nebo pozitivní vyjadřování důvěry ve schopnosti žáků podporovaly jejich aktivitu. V části sledovaných hodin bylo patrné sebehodnocení žáků, které vykazovalo různou úroveň provedení. Příležitostí pro zkvalitnění formativního hodnocení je cílená návaznost sebehodnotících aktivit na konkrétní vzdělávací cíle výuky, aby se žáci úměrně svým schopnostem vyjadřovali k průběhu své práci nebo ke svým učebním pokrokům. Velká část žáků měla radost ze svých výsledků a to mělo pozitivní dopad i na jejich učební sebevědomí. Velmi kladně lze hodnotit spolupráci vyučujících s asistenty pedagoga. Činnost asistentů pedagoga byla velmi prospěšná zejména v individuální podpoře žáků v procesu učení a v udržení pozornosti nebo při sebeobslužných činnostech. Výchovně vzdělávací činnost důsledně respektovala specifické vzdělávací potřeby jednotlivých žáků, zaznamenaná úroveň speciální podpory žáků byla velmi účinná.

Výuka žáků je podpořená a doplněná smysluplnou realizací projektů, akcí cílených na rozvoj klíčových kompetencí a zprostředkování důležitých zkušeností žákům (např. fiktivní firma, čtenářství, environmentální výchova, canisterapie, kulturní akce). Realizované aktivity mají

příznivý dopad na rozvoj žádoucích postojů a praktických návyků žáků využitelných v jejich osobním životě.

Hlavním cílem poskytovaného vzdělávání v základní škole při zdravotnickém zařízení je usnadnit žákům adaptaci na nemocniční prostředí. Podle režimu určeného lékařem je žákům poskytována individualizovaná výuka. Přiměřené množství aktivně využívaných didaktických pomůcek, materiálů, knih i hraček podporuje naplňování individuálně stanovených vzdělávacích cílů.

Činnost školní družiny svým vzdělávacím obsahem promyšleným způsobem navazuje na základní vzdělávání a podporuje dále osobní rozvoj žáků. Důraz je kladen na pestrou nabídku činností zaměřených na naplňování především individuálních zájmů, relaxaci a vhodné pohybové aktivity. Nabídka zájmových činností byla přizpůsobena možnostem žáků a přirozeným způsobem ovlivňovala i jejich rozhodování. Motivace k aktivitě žáků byla vysoká v důsledku pozitivního přístupu a podpory vychovatelů i pomoci asistentů pedagoga.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola věnuje výsledkům vzdělávání stálou pozornost, jsou projednávány a konkrétně hodnoceny nejen v rámci pedagogických rad, ale i průběžným předáváním informací mezi pedagogy. Další opatření jsou přijímána i na základě hospitační činnosti vedení školy. K úpravě optimálního přístupu zejména k nejmladším žákům před nástupem k povinné školní docházce je potřeba nastavit systematický přístup k průběžné pedagogické diagnostice. Získané výsledky následně cíleně využívat při plánování individualizované vzdělávací nabídky. Pozornost by bylo vhodné zaměřit také na zavedení a funkčnost žákovských portfolií.

Úzkou spoluprací členů školního poradenského pracoviště je sledována realizace a uplatňování podpůrných opatření stanovených školskými poradenskými zařízeními. Žákům s rizikem školního neúspěchu je nabízeno individuální doučování, kterého se žáci aktivně účastní. V případě potřeby je nastavena zvýšená spolupráce s rodiči nebo doporučena externí pedagogicko-psychologická diagnostika. Škola efektivně zajišťuje žákům a jejich rodičům kariérové poradenství, především předáváním různých dokumentů s aktuálními vzdělávacími možnostmi ve středním vzdělávání, exkurzemi nebo umožňuje prezentování středních škol.

Způsoby interního ověřování dosažených výsledků jsou vhodně voleny s ohledem na individuální schopnosti a dovednosti žáků. Je využíváno hodnocení klasifikačními stupni a slovní hodnocení. Obsah slovního hodnocení je třeba rozpracovat, aby se zvýšila jeho vypovídající hodnota. Ve školním roce 2020/2021 prospělo 76 žáků, dalších 14 s vyznamenáním a tři opakují ročník. Dílčí dovednosti a znalosti žáci prokazují zejména ve školních projektech, popř. mimoškolních aktivitách. Zákonní zástupci jsou pravidelně informováni o výsledcích vzdělávání zejména prostřednictvím elektronických žákovských knížek a na třídních schůzkách. Dále pak častým osobním kontaktem s vyučujícími, telefonickými rozhovory apod.

Preventivní aktivity jsou plánovány na základě pravidelné evaluace a aktuálních potřeb třídních kolektivů i jednotlivých žáků. Pozitivním zjištěním je, že preventivní činnost je velmi systematicky realizovaná a pravidelně efektivně vyhodnocována. Soustavná pozornost je věnována průběžnému sledování případných signálů rizikového chování, které jsou ihned řešeny. Ve třídách probíhají preventivní programy s cílem zvládat podněty

k rizikovému chování, podporovat zdravé sebevědomí a rozvíjet vztahy včetně adaptačních pobytů. K podpoře sociálních dovedností využitelných v životních situacích jsou zařazována i vhodná témata (např. sexuální chování, odmítnutí a rozhodování). K eliminaci neomluvené absence přispívá množství realizovaných školních akcí a preventivních aktivit. Žákům je věnována další individuální péče s cílem zlepšit jejich docházku v případech skrytého záškoláctví, škola důsledně spolupracuje se zákonnými zástupci a s dalšími institucemi např. OSPOD, lékaři. Vykazovaná nízká neomluvená absence byla vyřešena. Výchovná opatření škola neuděluje, případné problémové situace jsou řešeny ihned v úzké spolupráci se zákonnými zástupci.

Škola se úspěšně prezentuje na veřejnosti, ale i prostřednictvím vydávání školního časopisu *Školní drby*, za který získala ocenění.

Závěry

Vývoj školy

- Obměna ve vedení školy,
- rozšíření školní družiny o jedno oddělení a zabezpečení zájmového vzdělávání kvalifikovanými pedagogy,
- výrazné navýšení počtu asistentů pedagoga,
- zřízení tříd pro žáky se závažnými vývojovými poruchami chování a tříd pro žáky se souběžným postižením více vadami.

Silné stránky

- Individualizace základního a zájmového vzdělávání rozvíjející osobnost žáka,
- přínosná práce asistentů pedagoga základní školy přispívající ke zvyšování efektivity vzdělávacího procesu,
- systematicky nastavená činnost školního poradenského pracoviště, která se účinně projevuje ve výchovně vzdělávacím procesu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Menší využívání skupinových a kooperativních forem vzdělávání,
- nesystematická realizace pedagogické diagnostiky.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zařazovat formy výuky rozvíjející práci ve skupině,
- nastavit a provádět systematicky pedagogickou diagnostiku,
- obnovit vybavení některých tříd novějším nábytkem, rozšířením o další interaktivní či multimediální techniku, zajištění dostupnosti odborných a dalších učeben výtahy.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina, č. j. KrÚ 3094/2014/46 OŠK, ze dne 19. 12. 2013, včetně dodatků
2. Zřízení třídy/tříd pro žáky se závažnými vývojovými poruchami chování a třídy/tříd pro žáky se souběžným postižením více vadami, čj. KrÚ 47379/2019 OŠ, ze dne 1. 8. 2019
3. Zřízení třídy přípravného stupně ZŠ speciální, čj. KrÚ/2017 OŠ, ze dne 21. 6. 2017
4. Jmenování do funkce ze dne 1. února 2019, čj.: Sp KrÚ 3238/2019 OŠ
5. Provozní, vnitřní, organizační řád školy a školní řád 2021
6. Interní plán DVPP z 30. 8. 2021
7. Koncepce rozvoje Speciální základní školy a střední školy Svitavy z 27. 11. 2018
8. Záznamy z pedagogických a provozních porad, školní rok 2021/2022
9. Třídní knihy, školní rok 2021/2022
10. Přehledy výchovně vzdělávací práce a zápisní listky, školní rok 2021/2022
11. Školní vzdělávací program pro přípravnou třídu *Letokruh*, platný od 1. 9. 2007, aktualizovaný k 1. 9. 2021
12. Školní vzdělávací program Speciální základní školy a střední školy Svitavy zpracovaný podle RVP ZV, platný od 1. 9. 2016, aktualizovaný k 1. 9. 2021
13. Školní vzdělávací program Speciální základní školy a střední školy Svitavy, zpracovaný podle RVP ZV pro základní školu při zdravotnickém zařízení ze dne 1. 9. 2021
14. Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň Speciální základní školy a střední školy Svitavy zpracovaný podle RVP PV *Těšíme se do školy*, platný od 1. 9. 2018, aktualizovaný k 1. 9. 2021
15. Školní vzdělávací program Speciální základní školy a střední školy Svitavy, zpracovaný podle RVP ZŠS *Brána vzdělání otevřená*, platný od 1. 9. 2018, aktualizovaný k 1. 9. 2021
16. Školní vzdělávací program Speciální základní školy a střední školy Svitavy, zpracovaný podle RVP oboru vzdělání praktická škola dvouletá ze dne 1. 9. 2021
17. Školní vzdělávací program Speciální základní školy a střední školy Svitavy *Školní družina*, platný od 1. 9. 2010, aktualizovaný k 1. 9. 2015
18. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2021/2022 (výběr)
19. Program školního poradenského pracoviště, školní rok 2021/2022
20. Přehled rozvrhů tříd, školní rok 2021/2022
21. Výroční zpráva školy za školní rok 2020/2021
22. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022 (výběr)
23. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy, školní rok 2021/2022
24. Inspekční zpráva, čj. ČŠIE-1337/15-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušného inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petra Chaloupková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Petra Chaloupková v.r.

Mgr. Jan Kozák, kontrolní pracovník

Jan Kozák v.r.

Mgr. Bc. Iva Morávková, školní inspektorka

Iva Morávková v.r.

V Pardubicích 7. 4. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Magdalena Dvořáková, ředitelka školy

Magdalena Dvořáková v.r.

Ve Svitavách 12. 4. 2022